

Fluks weg met het woord “turnus”

door Ir. W.J. Klasma.

In de jaren 1975-2003 heb ik zelf geschaakt. Nadat mijn rating zich van 1365 tot 1387 had ontwikkeld, besloot ik me toe te gaan leggen op het inbinden van Statenbijbels.

Dat neemt niet weg dat ik verder altijd met belangstelling het schaken heb gevolgd. Van alle schaakwebsites die ik regelmatig bezoek, is die van Philidor me het liefst.

Op dezelfde site zag ik echter, tot mijn verbazing, dat er dit jaar niet meer sprake is van een laddercompetitie maar van een turnus.

Een “turnus”??

Volkomen ongemerkt heeft het woord “turnus” zich in de woordenschat van Philidor genesteld. Als een koekoeksjong heeft het “wedstrijd” of “ronde” (denk ik) uit het nest gegoid.

Turnus als eigennaam was me wel bekend. Je hebt natuurlijk Turnus, de zoon van Daunus, stamhoofd van de Rutuliërs en de voornaamste tegenstander van Aeneas.

Dat Turnus ook nog de naam van een Romeins satiricus was, ten tijde van keizer Domitianus, schoot me eerlijkheidshalve niet zo een, twee drie te binnen. Dat heb ik moeten opzoeken.

Dan is er nog een Pool met de naam Pawel Turnus (1884-1957). Alle informatie over hem is in het Pools verschenen, dus dat kunt u zelf wel verder vinden.

Mijn buurman (epidopteroog in ruste) wees me op het bestaan van de Papilio Turnus, een etherisch vlindertje.

Op mijn zoektocht naar Turnus, vond ik in de Oude Bibliotheek in de Abdij Sankt Florian, Oostenrijk, de “Erinnerungen einer Schachfanaticus” uit 1847. Auteur is de niet onbekende Dr. Heinrich Turnus. Interessant is in dit verband dat de auteur het begrip “Turnus” hier hanteert als een vorm van getourmenteerde mantelzorg.

Van de bibliothecaris kreeg ik geen toestemming het boek te fotograferen. Daarom heb ik van afstand deze foto genomen. Bij nadere beschouwing ziet u genoemd werk op de eerste verdieping, eerste boekenkast links. Het is het rode boekje met blauwe opdruk.

Dan is er nog een fabrikant Turnus die professioneel gereedschap, zoals handklemmschroeven, in zijn assortiment heeft.

Ook handelt hij in schemerschakelaars.

Maar het woord “turnus” als zelfstandig naamwoord? Nooit van gehoord.

Daarom fluksturnus de Dikke Van Dale opgeslagen. Wat een vreugde dat ook Van Dale het woord turnus niet kent! Na “turntrui” komt “turnvereniging”.

In het Beknopt Latijns-Nederlands Woordenboek van

Muller en Renkema wordt Turnus alleen vermeld als slachtoffer van Aeneas.

Als Philidorianen dan in een turnus spelen, waar spelen ze dan eigenlijk in? In het luchtledige? Een zelfgecreëerd universum?

Hulp kreeg ik uit het buitenland. Het blijkt dat er in Oostenrijk geen specifieke opleiding bestaat tot huisarts. Als basisarts moet je eerst Turnusartz worden. De Turnus duurt minimaal 3 jaar en bestaat uit de huisartsengeneeskunde, chirurgie, gynaecologie, KNO, dermatologie, interne geneeskunde en psychiatrie. Uiteindelijk wordt de Turnus afgesloten met een Prüfung zum Artz fur Allgemeinmedizin en bezegeld met de ius practicandi, die het recht geeft tot zelfstandige beroepsuitoefening.

Een turnus in deze zin is dus een gespecialiseerde beroepsopleiding.

Geenszins een wedstrijdvorm.

Een Turnus-Artz onderzoekt een schaker op hersenfuncties.

Nu is mijn vraag aan U:
kunt U mij zeggen wie het woord “turnus” in de schaakwereld heeft
geïntroduceerd en wat het feitelijk betekent?

Voor het overige (Cambuur hoeft voor mij niet per se verwoest te worden):
alle lof voor de uitstekende website van uw Koninklijke Schaakvereniging!

Ir. W.J. Klasma,
Hardegaryp.